

Vidimo tu dvije grupe pisaca, od kojih su jedni više umjetnici, a drugi didaktici i tendenciozni. Vidimo da su gotovo svi ti pisci specialiste, da su slabiji specijaliste pojedinoga kraja, a bolji specijaliste kojeg smjera ili koje grupe obćenitih pojava. Od svih se ističu Vojnović, Turić, Borota i Matoš. Oni su u pravom smislu riječi po svom karakteru i generalnosti europski pisci a ipak uz izrazite nacionalne oznake. Vidimo da se u novije doba nekako ne javljaju valjani pripovjedači većeg stila, da se pripovjest lokalizovala i da se više crta milieu nego li individ ili tip. Stil je u novijoj pripovjetci poprečno dosta dotjeran, fabula dosta mršava, analiza glavna stvar, ali nam ta analiza ne daje dubokih velikih djela, nego više manje fragmente.

Uzmemo li sve ovo u obzir, pa se sjetimo još onih prvaka i predstavnika, spomenutih u mojem lanjskom članku, te liričara, to možemo biti zadovoljni s našom novijom literaturom, a po gotovo sa realističnom periodom. Ali ta perioda nekako izmiče, nema podmladka, zavladała kriza. Moramo zato očekivati, čim i ta kriza mine, novi razmah i u pripovjetci, kao što ga navješćuje i naša novija poezija.

Brez zamere!

Devojki dve jaz imam sedaj,
obe sta lepi in mladi,
obe me hočeta za moža,
obe me imata radi.

Če bil bi Turek, tedaj bi šlo,
obe bi spravil v harem,
a ker sem kristjan, tedaj pa, sevé,
to zame prevelik je jarem.

Najbolje, če gresta narazen obe,
in jaz kar v sredi skozi . . .
Če pridemo kdaj spet skupaj nazaj,
tedaj mi pa Bog pomozil

Fran Valenčič.

